

УДК 340.143, 159.9

А- 43

Рекомендовано до друку Науково-методичною радою ВНПЗ «Дніпровського гуманітарного університету» від 19.02.2026 (протокол № 6).

А-43 Актуальні проблеми юриспруденції та психології: матеріали VI Всеукр. наук.-практ. конф. (Дніпро, 24 грудня 2025 р.). Дніпро: ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет», 2025. 300 с.

Збірник конференції містить матеріали VS Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми юриспруденції та психології» (24.12.2025), у роботі якої взяли участь здобувачі вищої освіти першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти закладів вищої освіти України.

Матеріали науково-практичної конференції надруковані в авторській редакції.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

докт. юрид. наук, проф. **Олег КИРИЧЕНКО** (голова); канд. юрид. наук, доц. **Тетяна ЛЕЖНЄВА** (заст. голови); **Андрій МІРОШНИК** (секретар); канд. юрид. наук **Сергій ДУБОВ**, докт. юрид. наук, проф. **Вадим НЕГОДЧЕНКО**, докт. юрид. наук, доц. **Сергій ПЕНЬКОВ**, канд. псих. наук, доц. **Людмила ПРІСНЯКОВА**, докт. псих. наук, доц. **Олександр САМОЙЛОВ**

© ВНПЗ ДГУ, 2025

© Автори, 2025

ЗМІСТ
Секція I
Актуальні проблеми юриспруденції

Годун О.Р. ПРИНЦИПИ ГОСПОДАРСЬКОГО СУДОЧИНСТВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	10
Дробишевська В.В. ПСИХОЛОГІЧНЕ НАСИЛЬСТВО: ЗЛОЧИН БЕЗ ПОКАРАННЯ.....	13
Лапитан А.А. КЛАСИФІКАЦІЯ ГОСПОДАРСЬКИХ ДОГОВОРІВ У СУЧАСНОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ.....	18
Момот К.С. МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ БОРОТЬБИ З ВІДМИВАННЯМ КОШТІВ ВИЗНАЧЕНІ FATF.....	22
Нікітіна В.М. ОБМЕЖЕННЯ ПРАВА НА СВОБОДУ ПЕРЕСУВАННЯ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ: ПРАВОВІ ПІДСТАВИ, ПРОПОРЦІЙНІСТЬ І ГАРАНТІЇ ВІД ЗЛОВЖИВАНЬ.....	25
Годованюк К.О. ВИЗНАЧЕННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОМИЛКИ СПРИЧИНЕННІ ПРИ ВИКОРИСТАННІ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ЮРИДИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.....	27
Головко Л.І. РОЛЬ КОМУНІКАТИВНИХ УСТАНОВОК ЩОДО ЗАДОВОЛЕНОСТІ РОБОТОЮ ПРАЦІВНИКІВ.....	31
Дурманенко І.В. ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ ЗАХИСТУ ЕКОЛОГІЧНИХ ПРАВ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ: ПРОБЛЕМИ КВАЛІФІКАЦІЇ ТА ФІКСАЦІЇ ШКОДИ.....	34
Захарова К.О. ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ ЗАХИСТУ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ.....	37
Кінг Вікторія РОЛЬ КОНФІДЕНЦІЙНОСТІ У ВЗАЄМИНАХ ПСИХОЛОГ-КЛІЄНТ: ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ.....	41
Лісунова М.В. ВІДШКОДУВАННЯ МОРАЛЬНОЇ ШКОДИ.....	44

чітко виокремлені цілі надають відчуття напрямку, мотивації в діяльності. Важливим аспектом є те, щоб цілі були реалістичними та вимірними, для того, щоб можна було б відстежувати власну динаміку.

Ще однією умовою для задоволення від роботи є професійний розвиток та навчання, потрібно робити інвестиції у власний професійний розвиток, брати участь у тренінгах, курсах, конференціях, семінарах, круглих столах, так як формування навичок та одержання нових знань не лише покращує компетентності, але й збільшує відчуття задоволення від роботи, отримуючи розвиток та успіхи в діяльності.

Отже, процес спілкування та взаємовідносини є тими чинниками, які дозволяють отримувати задоволення від роботи, тому потрібно будувати позитивні взаємини з колегами, керівниками, іншими працівниками. Відомо, що добре налагоджені контакти з іншими сприяють добробуту та підвищенню задоволеності роботою. Для досягнення цього, необхідно бути відкритими до співпраці, підтримувати інших, вступати в конструктивну комунікацію.

Список використаних джерел та літератури:

1. Андрощук І. В. Комунікативна компетентність як важливий засіб ефективної взаємодії учасників освітнього процесу. *Молодь і ринок*. 2022. №3-4. С. 201-202.
2. Карова А. В. Психологія спілкування: навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти факультету психології, політології та соціології НУ «ОЮА» Одеса: Фенікс, 2020. 79 с.
3. Михальська С. Комунікативний простій формування особистості. *Психологічний журнал*, 2019. 5 (12), С. 59-71.

Дурманенко Ігор Віталійович

здобувач вищої освіти

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Дніпровського гуманітарного університету

Науковий керівник:

Борисенко Світлана Ігорівна

викладач кафедри права

Дніпровського гуманітарного університету

ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ ЗАХИСТУ ЕКОЛОГІЧНИХ ПРАВ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ: ПРОБЛЕМИ КВАЛІФІКАЦІЇ ТА ФІКСАЦІЇ ШКОДИ

Повномасштабна військова агресія Російської Федерації проти України, що розпочалася у 2022 році, стала викликом не лише для системи міжнародної

безпеки, але й для глобальної екологічної стабільності. Сучасні війни характеризуються застосуванням високотехнологічної зброї, що завдає невивірної шкоди екосистемам. У цьому контексті виникає гостра наукова та практична проблема: як забезпечити дієвість екологічного права в умовах, коли пріоритетом держави є оборона?

Актуальність теми зумовлена необхідністю аналізу нових законодавчих ініціатив, прийнятих в Україні під час воєнного стану, а також пошуку ефективних механізмів притягнення агресора до відповідальності за злочини проти довкілля (екоцид). Метою даної роботи є дослідження правового регулювання екологічної безпеки під час війни та аналіз механізмів фіксації екологічних злочинів.

Основою правового захисту довкілля під час війни є норми міжнародного гуманітарного права. Зокрема, Додатковий протокол I до Женевських конвенцій 1977 року (ст. 35, ст. 55) забороняє застосовувати методи або засоби ведення війни, які мають на меті завдати або, як можна очікувати, завдадуть широкої, довготривалої і серйозної шкоди природному середовищу [1]. Проте, як показує практика, агресор свідомо ігнорує ці норми, використовуючи тактику «випаленої землі».

Науковці, зокрема У.В. Антонюк, слушно зауважують, що війна створила надскладні умови, в яких держава часто не може гарантувати конституційне право громадян на безпечне довкілля (ст. 50 Конституції України). Це проявляється у неможливості доступу до чистої питної води, забрудненні атмосферного повітря продуктами горіння та хімічними сполуками від вибухів ракет [3, с. 43].

Масштаби руйнувань є безпрецедентними. За даними, наведеними у фаховій літературі, лише у перші місяці повномасштабного вторгнення було зафіксовано понад 257 випадків, що мають ознаки екоциду. До них належать підриви нафтобаз, атаки на промислові об'єкти з хімічними речовинами, руйнування очисних споруд та масові лісові пожежі. Особливе занепокоєння викликає той факт, що під загрозою знищення опинилися об'єкти Смарагдової мережі Європи та Рамсарські угіддя, які мають міжнародний охоронний статус [3, с. 43].

Варто наголосити, що масове знищення українських лісів має не лише локальні, а й глобальні негативні наслідки, які виходять далеко за межі національної юрисдикції. Лісові екосистеми виконують критично важливу функцію депонування (поглинання) вуглецю, виступаючи природним бар'єром проти глобального потепління. Їх руйнування внаслідок артилерійських обстрілів та неконтрольованих пожеж призводить до вивільнення в атмосферу значних обсягів парникових газів. Це безпосередньо пришвидшує процеси кліматичних змін, перетворюючи екологічні злочини агресора на проблему планетарного масштабу, що створює загрози для екологічної безпеки всього людства, а не лише України. Національне законодавство України реагує на ці виклики через інститут кримінальної відповідальності. Ключовою нормою є стаття 441 Кримінального кодексу України «Екоцид», яка передбачає

відповідальність за масове знищення рослинного або тваринного світу, отруєння атмосфери або водних ресурсів, а також вчинення інших дій, що можуть спричинити екологічну катастрофу [2]. Саме кваліфікація дій агресора за цією статтею є правовою підставою для формування доказової бази у міжнародних судах.

Важливим аспектом є трансформація екологічного законодавства безпосередньо під час воєнного стану. У 2022 році було прийнято низку нормативних актів, спрямованих на адаптацію правового поля до реалій війни. Як зазначає У.В. Антонюк, такі зміни мають двовекторний характер:

1. *Дерегуляція та спрощення процедур* для потреб оборони (наприклад, Закон № 2132-IX від 15.03.2022). Це дозволяє оперативно вирішувати питання землевідведення для військових потреб, але водночас створює певні ризики для довкілля через послаблення контролю.

2. *Стратегічне планування відновлення*. Прикладом є прийняття Закону України «Про управління відходами» (№ 2320-IX від 20.06.2022), який наближає українське законодавство до стандартів ЄС. Це критично важливо, адже після війни Україна зіткнеться з проблемою утилізації колосальних обсягів будівельного сміття та залишків військової техніки [3, с. 44].

Однак, головною проблемою залишається фіксація збитків. Державні інституції в умовах активних бойових дій не завжди можуть забезпечити повноцінний моніторинг. Тому на перший план виходить завдання документування фактів екологічних злочинів за допомогою супутникових знімків та роботи екологічних інспекцій на деокупованих територіях. Без належної доказової бази неможливо буде вимагати репарацій від країни-агресора.

Окрему увагу слід звернути на об'єктивні перешкоди у процесі збору доказової бази, спричинені масштабним мінуванням деокупованих та прифронтових територій. Високий рівень мінної небезпеки фактично унеможливує безпосередній доступ екологічних інспекторів до місць вчинення злочинів для проведення стандартних польових досліджень, зокрема відбору проб ґрунту та води. За таких обставин пріоритетного значення набувають методи дистанційного зондування Землі (дзз). Використання супутникових знімків та даних аеророзвідки дозволяє верифікувати факти екологічної шкоди (площі вигорілих лісів, нафтові плями на воді, вирви у ґрунті) без фізичної присутності фахівців на небезпечних ділянках, що є критично важливим для формування допустимих доказів у майбутніх судових *процесах*.

Підсумовуючи викладене, можна стверджувати, що війна в Україні призвела до виникнення нової парадигми в екологічному праві, де питання захисту довкілля тісно переплітаються з питаннями національної безпеки та міжнародного кримінального права. По-перше, дії агресора містять прямі ознаки злочину екоциду, передбаченого ст. 441 КК України, та порушують норми Додаткового протоколу I до Женевських конвенцій. По-друге, незважаючи на війну, Україна продовжує реформувати екологічне законодавство (зокрема у сфері управління відходами), закладаючи фундамент для повоєнного "зеленого"

відновлення. По-третє, ключовим завданням юристів та екологів на даному етапі є скрупульозний збір доказів екологічних злочинів. Це необхідно не лише для покарання винних, але й для розрахунку компенсацій, які повинні бути включені до загального механізму репарацій. Природа не може чекати миру, її захист має відбуватися тут і зараз, шляхом правової фіксації кожного злочину проти довкілля.

Список використаних джерел та літератури:

1. Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I), від 08.06.1977. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_199 (дата звернення: 03.12.2025)
2. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення: 02.12.2025)
3. Антонюк У. В. Захист екологічних прав в Україні в умовах військової агресії. *Право та державне управління*. 2022. № 3. С. 42–47. URL: http://pdu-journal.kpu.zp.ua/archive/3_2022/3_2022.pdf#page=42 (дата звернення: 03.12.2025)

Захарова Каріна Олександрівна

здобувач вищої освіти

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Дніпровського гуманітарного університету

Науковий керівник:

Борисенко Світлана Ігорівна

викладач кафедри права

Дніпровського гуманітарного університету

ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ ЗАХИСТУ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ

Зростання обсягів споживчих правовідносин та активний розвиток ринку товарів і послуг в Україні створюють необхідність ефективного механізму цивільно-правового захисту споживачів. Цивільне право визначає принципи укладення та виконання договорів, встановлює гарантії якості товарів і послуг, а також регламентує відшкодування збитків та способи відновлення порушених прав, що робить його ключовим інструментом захисту споживачів [1, с.187]. Об'єктом дослідження є цивільно-правові відносини у сфері захисту прав споживачів., а предметом – норми цивільного законодавства України, механізми реалізації прав споживача, форми цивільно-правової відповідальності та способи судового захисту.